

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa L. Spółki Jawnej w Z.
przeciwko W. Spółce Akcyjnej w L.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 stycznia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 lutego 2020 r., sygn. akt I AGa (...),

**1. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie odnoszącym się
do rozstrzygnięcia z punktu II;**

**2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
w pozostałej części;**

**3. zasądza od Przedsiębiorstwa L. Spółki jawnej w Z. na rzecz
W. Spółki Akcyjnej w L. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset)
złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 18 lutego 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki Przedsiębiorstwa L. spółki jawnej w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z 22 maja 2018 r., w sprawie przeciwko W. Spółce Akcyjnej w L. o zapłatę (pkt I),

sprostował zaskarżony wyrok (pkt II) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt III).

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła powódka, powołując się na naruszenie art. 498 w zw. z art. 6 k.c., art. 498 § 1 w zw. z art. 502 w zw. z art. 118 k.c., art. 227 w zw. z art. 162 k.p.c., art. 381 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że skarga kasacyjna powódki skierowana została także przeciwko rozstrzygnięciu o sprostowaniu oczywistej omyłki w zaskarżonym apelacją orzeczeniu Sądu Okręgowego. Sprostowana przez Sąd Apelacyjny omyłka na charakter oczywistej, ponieważ odnosi się do prawidłowego zapisu firmy powódki (art. 350 § 1 k.p.c.). Orzeczenie sądu drugiej instancji wydane w oparciu o art. 350 § 1 i 3 K.p.c. nie podlega zaskarżeniu ani w drodze zażalenia do Sądu Najwyższego (art. 394¹ § 1-1¹ k.p.c.), ani też poprzez poziome zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji (art. 394² § 1 k.p.c.); równocześnie skoro nie należy do orzeczeń merytorycznych, kończących postępowanie w sprawie nie może być zaskarżone skargą kasacyjną (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 1998 r., II CZ 70/98; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 1998 r., II CZ 143/98; postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 1999 r., II CZ 158/98; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 maja 1999 r., III CZ 34/99; postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2013 r., V CZ 28/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2019 r., I CSK 228/19).

Jedynie w przypadku, w którym z naruszeniem art. 350 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji wydał orzeczenie o sprostowaniu, będące w istocie rozstrzygnięciem co do meritum sprawy, przy czym nastąpiło to w sprawie, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna, można wnieść od takiego orzeczenia przysługujący na zasadach ogólnych środek zaskarżenia od orzeczenia merytorycznego (wyroku) sądu drugiej instancji w postaci skargi kasacyjnej (wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2010 r., IV CSK 188/10, OSNC 2011/7-8/86; wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2014 r., I CSK 422/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2018 r., I CSK 176/17; postanowienie Sądu

Najwyższego z 21 marca 2019 r., I CSK 488/18). Taka jednak sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje, stąd też Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w zakresie zaskarżenia rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II wyroku Sądu Apelacyjnego.

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania,

zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przysądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przysądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Podawała, że w przedmiotowej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia, czy w sytuacji, gdy strony na podstawie umowy ustaliły, iż płatność wynagrodzenia z tytułu zawartej umowy nastąpi po spełnieniu określonego warunku, to czy brak spełnienia warunku powoduje, iż wierzytelność jest wymagalna.

Skarga kasacyjna jest też, w ocenie skarżącej, oczywiście zasadna, ponieważ w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, co przejawiało się w uwzględnieniu zarzutu potrącenia wierzytelności, pomimo, iż pozwany nie wykazał, iż przysługuje mu roszczenie z tytułu zastępczego usunięcia wad oraz z tytułu kar umownych z racji zwłoki w przystąpieniu do ich usunięcia, a część wierzytelności przedstawionych do potrącenia uległa przedawnieniu, kiedy potrącenie stało się możliwe.

6. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia

problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom. Przedstawiona przez nią problematyka nie ma charakteru abstrakcyjnego zagadnienia prawnego i jest ściśle powiązana z okolicznościami rozpoznawanej sprawy. Uszło uwagi skarżącej, że zagadnienie prawne powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia, kontrowersji dotyczących ustaleń, oceny dowodów albo innych okoliczności konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 września 2014 r., V CSK 66/14; postanowienie Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., I CSK 477/19). Zagadnienie podniesione przez skarżącą nie ma tych cech i ma kształt pytania odniesionego wyłącznie do okoliczności sprawy.

Ponadto skarżąca prezentuje jedynie własne stanowisko w kwestii uznania przez Sąd Apelacyjny, że w realiach niniejszej sprawy roszczenia powódki

o zapłatę wynagrodzenia stały się wymagalne od chwili, gdy potencjalnie mogła ona ich dochodzić od pozwanego. Skarżąca nie zgadza się z taką oceną, nie przedstawia jednak uniwersalnego zagadnienia prawnego, a jedynie neguje stanowisko Sądu drugiej instancji. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącej nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

7. Odnosząc się do powołanej przez skarżącą oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarga kasacyjna w niniejszej sprawie nie zawiera dostatecznych argumentów uzasadniających stwierdzenie występowania tak rozumianej oczywistej zasadności. Skarżąca nie podała jakie konkretnie przepisy prawa zostały naruszone, w jaki sposób i nie wyjaśniła, dlaczego te naruszenia miały charakter kwalifikowany, widoczny bez potrzeby głębszej analizy i prowadziły do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Uszło uwagi skarżącej, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie

wymagania skargi kasacyjnej. Skarżąca, formułując więc wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinna przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samo odwołanie się do uzasadnienia zarzutów przedstawianych w ramach podstaw skargi, jest niewystarczające. W ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem skarżąca ograniczyła się natomiast tylko do odwołania do uzasadnienia zarzutów kasacyjnych i zaprezentowania własnej oceny rozstrzygnięcia, jak też własnej wizji stanu faktycznego sprawy.

8. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 i art. 99 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.